

Nr 195.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1919 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående statsverkets kapitalökningsfond m. m. (4:e avd.)

I en till riksdagen den 21 mars 1919 avlåten proposition (nr 344), har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga propositionen bifogat förslag till *dels* förordning om statsverkets kapitalökningsfond, *dels ock* förordning om ändrad lydelse av 42 § i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva.

Förevarande proposition har i vad angår förslag till förordning angående statsverkets kapitalökningsfond, hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling.

Sistnämnda författningsförslag är av följande lydelse:

»Förslag

till

förordning om statsverkets kapitalökningsfond.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Till en särskild fond, benämnd statsverkets kapitalökningsfond, avsättas årligen sådana statsverkets inkomster, som inflyta av skatt å kapital.

Såsom skatt å kapital räknas:

- 1) arvsskatt och skatt för gåva;
- 2) den del av inkomst- och förmögenhetsskatten, som belöper å den jämlikt 17 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt i det taxerade beloppet upptagna förmögenhetsdel;
- 1) den inkomstskatt, som utgår enligt 19 § 2 mom. i samma förordning.

§ 2.

Fondens tillgångar må användas allenast för bestridande av statsverkets utgifter för kapitalökning; dock att jämväl restitution av arvsskatt eller skatt för gåva ävensom sådan återbetalning av förut erlagd skatt, varom förmäles i 19 § 2 mom. sista stycket av ovannämnda förordning, skall gäldas av fondens medel.

§ 3.

Fondens medel förvaltas av statskontoret.

§ 4.

Om sättet för fondens användning besluta Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.»

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Den fråga, som genom förevarande proposition bragts under riksdagens behandling, är tvivelsutan värd all uppmärksamhet. Utskottet har emellertid vid behandlingen av propositionen vunnit den uppfattningen, att förslaget är av mera genomgripande och omfattande betydelse än den i ärendet lämnade utredningen synes giva vid handen. Såväl

ur nationalekonomisk som ur statsfinansiell synpunkt torde frågan tarva en mera fullständig undersökning, innan definitivt beslut i ämnet fattas.

Med avseende på problemets rent nationalekonomiska sida synes det sålunda till en början böra närmare klarläggas, vilka skatter i särskilt hög grad kunna anses träffa de inkomster, som eljest skolat i den enskildes hand användas till ny kapitalbildning. Det torde närmast vara sådana skatter, som avses, då man talar om »kapitalskatter». Ty en direkt överflyttning av redan placerat kapital till staten ställer inga disponibla medel till statsverkets förfogande. Redan av statskontorets i statsrådsprotokollet intagna yttrande i ärendet framgår, att delade meningar kunna hysas, huruvida den del av inkomst- och förmögenhets-skatten, som belöper å den i det taxerade beloppet ingående förmögenhetsandelen, verkligen är att betrakta såsom en kapitalskatt i här angiven mening. Denna beteckning synes däremot kunna bättre passa på vissa stämpelskatter, vilka dock ej beröras i Kungl. Maj:ts proposition, exempelvis fond- och lagfartsstämpelskatterna. Men även fastställandet av de slag av statsutgifter, som skola anses vara kapitalbildande, synes möta vissa svårigheter. Det finnes sålunda under riksstatens rubrik »verkliga utgifter» uppförda anslag — exempelvis för förvärv av fastigheter för ämbetsverkslokaler o. dyl. — som tvivelsutan äro att betrakta såsom i högre grad kapitalbildande än åtskilliga anslag, som i riksstaten uppföras under rubriken »utgifter för kapitalökning».

Vad den statsfinansiella synpunkten angår, har utskottet i den förevarande propositionen saknat utredning, på vad sätt medel äro avsedda att anskaffas för täckande av den lucka i budgeten, som komme att uppstå därigenom, att de i förordningen avsedda skatteinkomsterna icke skulle få tagas i anspråk för bestridande av löpande statsutgifter. Detta spörsmål är i och för sig av stor betydelse och bör enligt utskottets mening icke förbigås.

Utskottet vill slutligen i förevarande sammanhang erinra därom, att 1916 års riksdag i skrivelse nr 186 anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och i vilken omfattning andra statsinkomster än lånemedel borde komma till användande för statsbanebyggnaderna i Norrland. Riksdagen framhöll i sagda skrivelse, att vid denna utredning även borde tagas hänsyn till övriga utgifter för kapitalökning. Det vill synas utskottet, att sistnämnda fråga står i nära samband med spörsmålet om inrättandet av en kapitalökningsfond och att fördenskull dessa båda frågor böra lösas i ett sammanhang.

I enlighet med vad nu anförts, har utskottet ansett, att för närvarande beslut om inrättande av en kapitalökningsfond icke bör fattas,

men att frågan om statens kapitalbildning bör i hela sin vidd upptagas till förnyad prövning. Under uttalande härav får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, i vad angår inrättande av en statsverkets kapitalökningsfond, icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
 från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, C. J. G. Swartz, O. M. Strömberg, H. F. Lamm, A. C. Lindblad, J. Nilsson, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. Pers, J. L. Widell, och E. A. Hallin* samt
 från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Jönsson* i Revinge, *P. A. Hansson* i Stockholm, *J. Erlansson, A. J. Andersson* i Gävle, *A. Mossberg, S. E. J. Lübeck, K. E. W. Söderhielm* och *J. Nilsson* i Malmö.

Reservation

av herrar *A. C. Lindblad, J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. J. Andersson* i Gävle och *P. A. Hansson* i Stockholm, vilka ansett att utskottet, under förutsättning att riksdagen beslutar den av Kungl. Maj:t föreslagna ändringen i förordningen om arvskatt och skatt å gåva, bort hemställa om bifall till Kungl. Maj:ts förslag om bildande av en kapitalökningsfond.
